

**ADRODDIAD I: PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU (TROSEDD AC ANHREFN)
AWDURDOD LLEOL GWYNEDD**

DYDDIAD: 10^{FED} HYDREF 2017

**ADRODDIAD GAN: Y CYNGHORYDD MAIR ROWLANDS
(SWYDDOG CEFNOGI - CATHERINE E ROBERTS)**

**PWNC: DIWEDDARIAD BLYNYDDOL GAN Y BARTNERIAETH
DIOGELWCH CYMUNEDOL (GWYNEDD A MÔN)**

1.00	PWRPAS YR ADRODDIAD
1.01	Rhoi trosolwg i Aelodau o weithgareddau Partneriaeth Diogelwch Cymunedol (PDC) Gwynedd a Môn yn ystod 2016/17, a'r datblygiadau ar gyfer 2017/18
2.00	CEFNDIR
2.01	Mae gofyn i'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol adrodd yn ffurfiol i'r pwyllgor hwn bob blwyddyn er mwyn cyflwyno trosolwg o weithgareddau. Mae hyn yn sicrhau bod y Bartneriaeth yn cyflawni ei hymrwymiaadau yn unol ag adrannau 19 a 20, Deddf Cyfiawnder Troseddol a'r Heddlu 2006. Dyletswydd y pwyllgor yw craffu gwaith y Bartneriaeth, yn hytrach na gwaith yr aelodau (cyrff) unigol.
2.02	Mae dyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol yn unol â Deddf Trosedd ac Anrhefn 1998, a'r diwygiadau dilynol yn sgil Deddf Heddlu a Chyfiawnder Troseddol 2002 a 2006, i weithio mewn partneriaeth gyda'r Heddlu, y Gwasanaeth Iechyd, y Gwasanaeth Prawf a'r Gwasanaeth Tân ac Achub , i ymdrin â'r rhaglen diogelwch cymunedol leol. Dyma'r prif asiantaethau sy'n ffurfio'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol. Mae gan y Bartneriaeth ddyletswydd i ymdrin â - <ul style="list-style-type: none"> • Trosedd ac Anrhefn • Camddefnyddio Sylweddau • Lleihau Aildroseddu • Cyflwyno asesiad strategol i adnabod blaenoriaethau (gwaith sydd bellach yn cael ei wneud yn rhanbarthol) • Rhoi cynlluniau ar waith i ymdrin â'r blaenoriaethau hyn (mae cynllun bellach yn bodoli ar sail ranbarthol a lleol)
2.03	Mae partneriaeth wedi bodoli yn Ynys Môn a Gwynedd ers 1998. Fodd bynnag, mae wedi gweithredu fel Partneriaeth ddwy-sir dros y pum mlynedd diwethaf.
3.00	BLAENORIAETHAU/DOGFENNAU'R BARTNERIAETH AR GYFER CRAFFU
3.01	Mae'r bartneriaeth yn gweithio'n unol â chynllun blynyddol, sy'n seiliedig ar gynllun rhanbarthol tair blynedd. Atodir adroddiad perfformiad diwedd blwyddyn 2016/17, cynllun 2017/18, a chynllun gwariant 2017/18. Hefyd, er gwybodaeth, mae papur briffio ar ddyletswyddau CONTEST (gwrth-derfysgaeth) (atodiadau 1,2,3,4)
3.02	Mae saith blaenoriaeth yn denu sylw'r Bartneriaeth. Dyma'r blaenoriaethau ar gyfer 2016/17 a 2017/18. Mae'r blaenoriaethau hyn yn seiliedig ar asesiad strategol. Y blaenoriaethau yw -

	<ul style="list-style-type: none"> • Lleihau troseddu sy'n seiliedig ar ddiodefwyr (troseddau meddiangar yn unig) • Lleihau Ymddygiad Gwrthgymdeithasol • Cefnogi Pobl fregus i'w hatal rhag bod yn ddiodefwyr trosedd • Codi hyder i adrodd am ddigwyddiadau o gam-drin domestig • Codi hyder i adrodd am gam-drin rhywiol • Mynd i'r afael â chamddefnyddio sylweddau yn yr ardal • Lleihau Aildroseddu
4.00	Y PRIF NEGESEUON SY'N DEILLIO O WEITHGARWCH 2016/17
	<p>Atodir adroddiad diwedd blwyddyn y Bartneriaeth. Mae'r adroddiad yn dangos y sefyllfa mewn perthynas â'r blaenoriaethau uchod, sef -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bu i drosedd yn seiliedig ar ddiodefwyr gynyddu yng Ngwynedd a Môn yn 2016/17 o gymharu â 2015/16. Ar y cyfan, gwelwyd y cynnydd hwn yn sgil newid yn y prosesau cofnodi mewnol ym mis Mawrth 2016, yn hytrach na thuueddiadau lleol. Mae Ynys Môn yn is na'r cyfartaledd o gymharu â'i MSG (<i>Most Similar Groups</i>) a rhagwelir y bydd hyn yn parhau'n sefydlog. Mae Gwynedd yn unol â'r lefel gyfartalog o gymharu â'i MSG. • Gwelwyd cynnydd yn y nifer o bobl sy'n diodef trosedd dro ar ôl tro yn 2016/17 yn bennaf yn sgil tuedd a welir ledled Gogledd Cymru ac sy'n gysylltiedig â chynnydd mewn troseddau treisgar sy'n cael eu hadrodd; er y gwelwyd cyfnod sefydlog yn ystod y misoedd diweddar. • Mae lefelau troseddau meddiangar Gwynedd a Môn yn amrywio yn ôl y tymhorau, gyda'r lefelau ar eu uchaf yn ystod misoedd yr haf ac yna'n gostwng yn y gaeaf. Mae'r tuedd cyffredinol wedi parhau'n sefydlog yn y ddwy sir am y 18 mis diwethaf. Mae'r lefelau troseddau meddiangar yn isel yn y ddwy sir o'i gymharu â'u MSG. • Mae'r ymddygiad gwrthgymdeithasol a adroddwyd i Heddlu Gogledd Cymru yn hynod dymhorol gyda nifer llawer uwch o ddigwyddiadau wedi'u hadrodd yn ystod misoedd yr haf o gymharu â misoedd y gaeaf. Gwelwyd cynnydd bychan yn y ddwy sir yn 2016/17 ond mae'r tuedd cyffredinol yn parhau'n sefydlog. • Ers 2012, mae adroddiadau am drosedd treisgar domestig wedi cynyddu yng Ngwynedd ac Ynys Môn ac yn fwyaf amlwg yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf. Cydnabyddir bod cam-drin domestig yn cael ei dan-adrodd ac felly mae'n debygol mai gwell hyfforddiant i staff rheng flaen a chyfeiriadau trydydd parti gan asiantaethau sy'n bartneriaid sydd wedi arwain at gynydd yn yr adrodd. • Mae trais rhywiol Risg Uchel wedi cynyddu yng Ngwynedd a Môn. Mae'r ddwy sir yn uwch na'r cyfartaledd wrth gymharu â'u MSG. Gwelwyd

	<p>digwyddiadau sylweddol dros y blynyddoedd diweddar ynghyd â mwy o addysgu i hyrwyddo adrodd am droseddau rhyw a'r gefnogaeth sydd ar gael i ddiodeffwyr. Mae'n debygol bod y gweithgareddau a'r digwyddiadau hyn wedi cynyddu'r achosion o adrodd am droseddau hanesyddol a chyfredol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae troseddwy'r aml sy'n oedolion yn unigolion 18 mlwydd oed a throsodd sydd wedi eu cyhuddo neu eu rhybuddio am ddwy drosedd neu fwy mewn 12 mis. Syrthiodd aildroseddu ymysg oedolion yn y ddwy sir yn 2016/17, ond yn fwy sylweddol ym Môn nac yng Ngwynedd. • Troseddwy'r aml ifanc yw unigolion o dan 17 oed sydd wedi eu cyhuddo neu eu rhybuddio am ddwy drosedd neu ragor mewn 12 mis. Mae aildroseddu ymysg yr ifanc wedi parhau'n sefydlog yng Ngwynedd ond bu iddo ostwng ym Môn. Mae gostyngiadau mewn aildroseddu ymysg yr ifanc o ganlyniad i osgoi eu gwneud yn droseddwy'r ifanc am fân droseddau megis lladrata o siopau a difrod troseddol a defnyddio dulliau amgen i ymdrin â hwy.
5.00	PRIF LWYDDIANNAU 2016/17
5.01	<ul style="list-style-type: none"> • O'r 39 gweithgaredd yng nghynllun 2016/17, ar ddiwedd y flwyddyn, roedd 29 yn wyrdd (cyflawnwyd), 9 yn ambr (gwaith wedi'i wneud ond heb ei gwblhau), ac roedd un yn goch (heb ei wneud). • Roedd yr unig weithred goch yn berthnasol i ddatblygu grŵp 'golau glas'; mae'r gwaith hwn bellach wedi'i ymgorffori mewn gweithred wahanol yn y cynllun sy'n edrych ar grwpiau aml-asiantaethol. • Mae'r gweithgareddau ambr wedi'u trosglwyddo i gynllun 2017/18, neu wedi'u symud i'r cynllun rhanbarthol priodol, yn rhan o strwythur adrodd gwahanol (gan bod nifer o weithgareddau wedi symud tuag at fframwaith rhanbarthol) • Yn ystod y cyfnod, gwelodd y bartneriaeth newid yn y ffordd mae Ymddygiad Gwrthgymdeithasol yn cael ei daclo. Mae'r Heddlu wedi bod yn arwain ar grwpiau aml-asiantaethol newydd, er mwyn cynnig mwy o ymyrraeth gynnar. • Cynhaliwyd ymgyrch lwyddiannus i godi ymwybyddiaeth am drais domestig ymysg y cyhoedd yn Ysbyty Gwynedd ym mis Tachwedd. • Cynhaliwyd ymgyrch i godi ymwybyddiaeth am drosedd, camddefnyddio sylweddau, cam-drin rhywiol a chadw'n saff i fyfyrwyr Bangor yn ystod Wythnos y Glas. • Datblygodd Tîm Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn e-gylchlythyr Gogledd Cymru ym maes Camddefnyddio Sylweddau yn 2015/16 a derbyniodd ganmoliaeth gan Lywodraeth Cymru. Cafodd hwn ei ddatblygu ymhellach yn wefan ryngweithiol yn 2016/17. • Gwariodd y Bartneriaeth y grantiau yn llawn yn 2016/17 ac rydym yn rhagweld y bydd yr un peth yn digwydd yn ystod y flwyddyn ariannol hon. • I adlewyrchu rhai canfyddiadau cynnar ein Adolygiad Lladdiad Domestig (DHR), mae'r ffordd yr ydym yn comisiynu'r ddarpariaeth caledu targedau wedi newid. Mae'r ddarpariaeth hon yn cael ei hariannu gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd (CHT), sy'n dod i ben yn y flwyddyn ariannol hon; rydym wedi cyfrannu at asesiad Effaith Gogledd Cymru mewn perthynas â cholli'r cyllid hwn. Fodd bynnag, rydym yn rhagweld y bydd y CHT yn parhau i gomisiynu'r fath ddarpariaeth, o bosib ar lefel Gogledd Cymru.

	<ul style="list-style-type: none"> • Mae panel newydd wedi bod yn weithredol ym Môn - Cyfarfod VARM (<i>Vulnerable And Risk Management Meeting</i>), ble mae gwasanaethau o Ofal Cymdeithasol, Iechyd a'r Heddlu'n cydweithio i fodloni anghenion unigolion sydd â phroblemau iechyd meddwl posib, sy'n achosi galw uchel am wasanaethau • Parhau i ddatblygu mae gofynion deddf newydd Llywodraeth Cymru ar Drais yn erbyn merched, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (AAWDASV) o ran y gofynion statudol newydd, rydym eisoes wedi - <ul style="list-style-type: none"> ○ Penodi Ymgynghorydd rhanbarthol newydd ○ Sefydlu Bwrdd rhanbarthol i oruchwylio datblygiad proses strategaeth a chomisiynu rhanbarthol newydd ○ Cychwyn ar y broses o aildrefnu'r tîm cefnogol ar gyfer y rhaglen hon Bydd y tîm yn y dyfodol yn adnodd rhanbarthol, yn wahanol i'r cydlynwyr lleol sydd gennym ar hyn o bryd.
6.00	PRIF GERRIG MILLTIR 2017-18
	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'n drist nodi bod y bartneriaeth yn cynnal dau Adolygiad Lladdiad Domestig ar hyn o bryd, yn sgil dwy farwolaeth yng Ngwynedd, un ym mis Gorffennaf y llynedd a'r llall fis Gorffennaf eleni. Mae gan y Bartneriaeth ddyletswydd statudol i gynnal yr adolygiad hwn. Bydd y gweithgarwch hwn yn gofyn am lefel o ymrwymiad ac adnoddau cefnogi eto eleni. • Gweithredu'r cynllun atodol, gan gynnwys adolygiad o effeithiolrwydd y grwp VARM • Yn ystod y cyfnod hwn, cynhaliodd Swyddfa Archwilio Cymru adolygiad o Ddiogelwch Cymunedol ledled Cymru. Yn wyneb canfyddiadau'r adolygiad, mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu adolygiad pellach, pwrpasol a manwl o'r maes gwaith hwn, ac mae wedi sefydlu Bwrdd i arwain ar y gwaith. Rydym yn disgwyl derbyn canlyniadau'r adolygiad tua diwedd y flwyddyn hon. Rydym yn rhagweld mwy o newidiadau yn y ffordd y bydd partneriaethau DC yn gweithio yn y dyfodol. • Gweithredu i drosglwyddo i system rhanbarthol mewn perthynas â'r maes gwaith Trais Domestig - sy'n golygu y bydd y grant, yr adnoddau cefnogi a chomisiynu yn newid i ddilyn gweithdrefn rhanbarthol erbyn mis Ebrill 2018. Yn wreiddiol, roedd y dasg hon i fod wedi'i chyflawni erbyn mis Ebrill 2017, ond mae Llywodraeth Cymru wedi caniatáu blwyddyn drosiannol. • Byddwn yn ymgymryd â phroses ymgynghori gyda'r gymuned yn y ddwy ardal Awdurdod Lleol. Gobeithiwn weld o'r canlyniadau pa mor ddiogel mae ein trigolion yn teimlo wrth fyw yn yr ardal hon, a beth yw eu prif flaenoriaethau o ran trosedd ac anhrefn. • Bydd grant cyfalaf Llywodraeth Cymru yn cael ei ddefnyddio i wella'r adeilad a ddefnyddir ar gyfer gwasanaethau camddefnyddio sylweddau yng Nghaerdybi ar hyn o bryd. Rydym yn dal i geisio dod o hyd i adeilad priodol ym Mangor fel y gellir ei ddatblygu'n eiddo newydd ar gyfer cyflwyno darpariaeth camddefnyddio sylweddau. • Rhoi'r strwythur newydd (swyddi newydd) yn ei le ar gyfer darpariaeth camddefnyddio sylweddau ychwanegol i bobl ifanc, a ddatblygwyd ac y cytunwyd yn 2016/17. • Y ddau Gyngor i gwblhau'r broses o adolygu'r Gorchmynion Mannau

	<p>Cyhoeddus Dynodedig (GMCD) yn unol â'r newidiadau deddfwriaethol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hwyluso'r goblygiadau Gwrthderfysgaeth newydd, yn benodol yr elfen PREVENT, fel Cyngor, ac fel Partneriaeth ble bo'r angen. (Mae Atodiad 4 yn darparu briff ar y dyletswyddau CONTEST) • Y ddau Gyngor i gwblhau dadansoddiad o'r anghenion hyfforddi o fewn y maes cam-drin domestig a cham-drin rhywiol, yn unol â chanllawiau statudol Llywodraeth Cymru, gan gynnwys modiwl e-ddysgu ar gam-drin domestig, a rhai adrannau yn y Cyngor i adnabod anghenion "gofyn a gweithredu" ("<i>ask and act</i>").
7.00	ARGYMHELLION
7.01	Nodi cynnwys yr adroddiad a'r dogfennau atodol, a nodi p'un a yw'r Pwyllgor Craffu yn cefnogi'r blaenoriaethau a chyfeiriad y gwaith i'r dyfodol.
8.00	ATODIADAU
8.01	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adroddiad Diwedd Blwyddyn 2016/17 2. Cynllun Gweithredu 2017/18 3. Cynllun Gwariant 2017/18 4. Papur briffio ar y gofynion CONTEST